

Scenariusz lekcji pilotażowej o dobroczynności dla Szkół Ponadpodstawowych

TEMAT: Góra Grosza – lekcja o dobroczynności

O scenariuszu:

Góra Grosza w szkołach i przedszkolach odbywa się po raz 17. Polega na zbiórce monet groszowych. Niejeden z uczniów usypuje z nami Górę Grosza na różnych etapach swojej edukacji: począwszy od przedszkola, poprzez szkołę podstawową i gimnazjum, a skończywszy na liceum. Niejeden z nauczycieli mocno zachęca uczniów do akcji, a rodzice odkładają grosze dla swoich pociech.

Cel Góry Grosza pozostaje od lat niezmienny – pomoc dzieciom, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się we własnym domu rodzinnym. Każdy przynosi tyle, ile może. Te dziecięce decyzje o wrzuceniu drobnej monety są ważną lekcją empatii i otwartości na pomoc drugiej osobie. Pokazują, że widząc słuszny cel potrafimy się zjednoczyć i wiele zdziałać. To ogromny kapitał społeczny. Góra Grosza to lekcja dobroczynności.

Z dobroczynnością spotykamy się niemalże codziennie. Pomoc młodszemu koledze w lekcjach, przeprowadzenie starszej osoby przez ulicę, podzielenie się kanapką w szkole – to także jest dobroczynność. Każdego dnia, miliony ludzi na świecie robi coś dobrego dla innych i nawet nie zdaje sobie z tego sprawy. Każdy drobny gest się liczy, każdy mały krok może uruchomić lawinę pomocy. Empatii nie nauczymy się z podręczników, empatii nauczymy się w praktyce. Pielęgnowmy swoją dobroczynność!

Dobroczynność – zdobywanie umiejętności dzielenia się dobrem duchowym i materialnym z drugim człowiekiem.

Czas trwania: 1 x 45 minut

Cele lekcji:

- wzbudzenie empatii wśród uczniów
- refleksja nad trudną sytuacją innych
- zachęcenie uczniów do pomocy

- prezentacja różnych form pomocy
- rozumienie zasadności pomocy drugiemu

Po tej lekcji **uczeń powinien potrafić** odpowiedzieć na takie pytania jak:

- co to jest dobroczynność?
- dlaczego ludzie pomagają innym?
- jakie są skutki społeczne dobroczynności?
- skąd pochodzą środki na pomoc?
- w jaki sposób pomagamy innym?

Metody pracy:

- asymilacji wiedzy – pogadanka, dyskusja
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy – metoda problemowa, giełda pomysłów
- praktyczne – metody ćwiczebne

Według wikipedii definicja filantropii to:

Filantropia (stgr. φιλανθρωπία *philanthrōpia* – dobroczynność, życzliwość; φιλόανθρωπος *philánthrōpos* – kochający ludzkość) – działalność osób bądź instytucji, polegająca na bezinteresownym udzielaniu pomocy finansowej lub materialnej potrzebującym.

1. Wymieńcie działania, akcje, w których jako szkoła, bierzecie udział
2. Wymieńcie te działania, w których jako szkoła, chcielibyście się przyłączyć
3. Zastanówcie się, jaka jest Wasza rola w akcjach, w których uczestniczycie.
4. Jakie są realne efekty Waszej pomocy?

Pomoce: kartki z opisem sytuacji

Scenka sytuacyjna (odczytuje nauczyciel)

Michał lat 15, uczeń III klasy sportowego gimnazjum. Kapitan drużyny siatkarskiej. Dobry uczeń, fajny kolega, zaangażowany w życie szkoły. Od 3 lat mieszka w mieszkaniu filialnym domu dziecka wraz z pięcioma kolegami oraz wychowawcą. Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia. Panuje świąteczna i radosna atmosfera, ale na twarzy Michała widzimy smutek. Dlaczego?

Michał nie spędzi Świąt ze swoimi najbliższymi. Matka nie żyje, a ojciec przebywa w zakładzie karnym.

Pytanie:

Czy możesz zrobić „coś” aby na twarzy Michała zagościł uśmiech?

Dziękujemy Wam za udział w lekcji.

Wszyscy byliście fantastyczni!

Pomocne informacje dla nauczyciela

Mieszkanie filialne - lokal mieszkalny wchodzący w strukturę placówki opiekuńczo-wychowawczej przeznaczony dla grupy wychowanków, forma opieki instytucjonalnej zbliżona do rodzinnej

Dom dziecka – instytucja opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla dzieci i młodzieży pozbawionych trwale lub czasowo opieki rodzicielskiej. Dom dziecka zapewnia dzieciom całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne. Dom zapewnia dzieciom korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Obejmuje opiekę wychowawczą dzieci i młodzieży do 18 roku życia, a w przypadku kontynuowania nauki do 25 roku życia.

PRZYJMOWANIE DZIECI DO PLACÓWEK

Do placówek, dziecko przyjmowane jest:

- na podstawie orzeczenia sądu;
- w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną;
- na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej lub umieszcza się dziecko w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

WIEK UMIESZCZANYCH DZIECI

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczane są dzieci powyżej 7 roku życia, a od 1 stycznia 2016 r. dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie młodszego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia możliwość przyjmowania dzieci przez całą dobę.

OBOWIĄZKI PLACÓWKI WOBEC DZIECKA

Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;

- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku, sporządzonym i realizowanym przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Pracę z grupą dzieci oraz pracę indywidualną z dzieckiem organizuje wychowawca. Wychowawca realizuje zadania wynikające z planu pomocy dziecku oraz pozostaje w stałym kontakcie z rodziną.

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub, których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw, w szczególności prawa do: wiedzy o jego pochodzeniu, podtrzymywania kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowania godności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy. Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość w związku z czym dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostanie pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:
  - spokrewniona
  - niezawodowa
  - zawodowa (w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna)
2. Rodzinny dom dziecka (dla nie więcej niż 8 dzieci).

Wg obowiązującej ustawy rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba będący wstępny lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim niebędący wstępny lub rodzeństwem dziecka.

Komu może być powierzona funkcja rodziny zastępczej?

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

1. dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
2. nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
3. wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
4. nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
5. są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:
  - a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz
  - b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawionym przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2 – letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym.
6. przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
  - rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
  - właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
  - wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
2. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
3. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.
4. Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka sprawujący pieczę zastępczą nad dzieckiem mogą czasowo, za zgodą sądu, sprawować pieczę zastępczą nad tym dzieckiem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem może być czasowo powierzone, przez sąd rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, którzy nie zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy rodzina

zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka sprawują pieczę zastępczą nad rodzeństwem tego dziecka.

5a Przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawach o której mowa w ust. 4 i 5, sąd zasięga opinii właściwego starosty.

6. Wydając opinię o której mowa w ust. 5a, starosta bierze pod uwagę opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a także sposób realizacji planu pomocy dziecku.
7. Okoliczności, o których mowa w ust. 1–3, ustala się na podstawie przeprowadzonej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej.

Przydatne strony internetowe:

<http://www.domydziecka.org/chance/statystyki>

<http://dzieciwpolsce.pl/statystyki?gclid=CJqd6qXyr9ACFZBvvAodt84F0g>

<http://www.wcpr.pl>

<http://www.mpips.gov.pl>

<http://rodziny.interwencjaprawna.pl/prawo/informacje-prawne/prawa-dziecka/>

<http://towarzystwonaszdom.pl/po-moc-do-konsultanta/>

<http://towarzystwonaszdom.pl/rodzinna-opieka-zastepcza/>

Literatura, która może Cię zainteresować:

1. **Sekretny język kwiatów**, Vanessa Diffenbaugh, wydawnictwo: Świat Książki
2. **Szukaj wiatru w polu**, Maria Ziółkowska, wydawnictwo: Nasza Księgarnia
3. **Witaj, córeczko!**, Irena Landau, Seria: To Lubię, wydawnictwo: Literatura
4. **Do zobaczenia, mamo**, Henryk Lothamer, wydawnictwo: Krajowa Agencja Wydawnicza
5. **Inna?**, Irena Jurgielewiczowa, wydawnictwo: Nasza Księgarnia
6. **Rodzina Zuzi**, Annette Aubrey, wydawnictwo Gruner+Jahr Polska
7. **Asiunia**, Joanna Papuzińska, Muzeum Powstania Warszawskiego, wydawnictwo Literatura,

8. **Jeż**, Katarzyna Kotowska, wydawnictwo Egmont
  9. **Skąd się biorą rodzice? Nie-bajka o adopcji**, Agnieszka Porzezińska, wydawnictwo Edycja Świętego Pawła
  10. **Jeśli bocian nie przyleci, czyli skąd się biorą dzieci**, Agnieszka Frączek, Agencja Wydawnicza Jerzy Mostowski
  11. **Mamusia dla Koko**, Keiko Kasza, wydawnictwo Amber
  12. **Czas niepewności. O dzieciach w rodzinach zastępczych**, Jennifer Wilgocki, Marcia Kahn Wright, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
-

Akty prawne:

- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. Nr 575)
- ✓ Ustawa z dnia 15 grudnia 2011 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 288, poz. 1690).
- ✓ Ustawa o pomocy społecznej z 14 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz.593, z późn. zm.).
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka (Dz. U. Nr 292, poz. 1721)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 274, poz. 1620)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.